

ПОРЦЕЛЯН

А

- *Порцеляна* — один із видів тонкої кераміки — білий матеріал.
- Здебільшого складається з SiO_2 , Al_2O_3 і K_2O . Як сировину для добування використовують білу глину — каолін, кварцевий пісок і польовий шпат ($\text{K}_2\text{O} \cdot \text{Al}_2\text{O}_3 \cdot 6\text{SiO}_2$). Порцеляну отримують високотемпературною термічною обробкою цієї суміші. З розвитком техніки з'явилися різновиди порцеляни: цирконієва, глиноземна, літієва та інші.
- Порцеляна має невелику пористість, через що вона водо- і газонепроникна, має доволі високу механічну міцність і термостійкість, електроізоляційні властивості.

- На відміну від фаянсу і кам'яної кераміки, фарфор робиться із суміші двох компонентів - каоліну та китайського каменю (різновиди польового шпату). Каолін - чиста біла глина, яка формується при руйнуванні мінерального польового шпату. Китайський камінь (тип польового шпату, що зустрічається тільки в Китаї) подрібнюють у порошок і змішують з каоліном. Цю суміш обпалюють при температурі 2280 F (1250 ° C) - 2640 F (1450 ° C).

• Види порцеляни:

- 1) Твердий (справжній або натуральний) фарфор завжди була еталоном і зразком досконалості для творців порцеляни. Це той фарфор, який китайці першими почали виробляти з каоліну і китайського каменю. Твердий фарфор не так легко плавиться, як інші види порцеляни, тому його можна спалити при більш високих температурах, при яких черепок і глазур стають єдиним цілим. Цю цілісність можна побачити на зламі. Пропорції каоліну і китайського каменя в твердому порцеляні можуть мінятися. Вважається, чим більше в порцеляні каоліну, тим він міцніший. Але більшість колекціонерів віддають перевагу тендітний фарфор з приємною гладкою поверхнею міцному, але грубу шорсткувату фарфору.
- 2) М'який (штучний) фарфор створили європейські майстри, які прагнули відтворити китайський твердий фарфор. Вони намагалися створити твердий, білий і прозорий матеріал з самих різних інгредієнтів і, в кінцевому рахунку, змішавши глину тонкого помелу з склоподібним речовиною, отримали м'який фарфор. Його обпалюють при більш низьких температурах, ніж твердий фарфор, тому він повністю не спікається, тобто залишається небагато пористим. На зламі м'якого фарфору можна побачити пористий черепок, покритий гладким шаром глазури. М'який фарфор, створений в наслідування справжньому фарфору, має свої переваги. Більша частина виробів з нього має кремовий колір, що деякі люди вважають за краще чисто білому. Крім того, фарби, які зазвичай використовують для його розпису, зливаються з глазур'ю, надаючи виробам легкість і витонченість, що приваблюють багатьох колекціонерів.
- 3) До складу кістяного порцеляни крім каоліну і китайського каменю входить кісткова зола (перепалених кісток тварин), значно збільшує його прозорість. Англійські виробники фарфору виявили цю комбінацію компонентів приблизно в 1750 році і Англія досі виробляє майже весь кістяний фарфор в світі. Не такий міцний, як натуральний, кістяний фарфор більш довговічний, ніж м'який фарфор.

- *Історія*

- *Порцеляна вперше була отримана в 620 році у Китаї.*

- **Європа**

- Першу звістку про порцеляну привіз в Європу Марко Поло після повернення з Китаю в 1298. Спосіб її виготовлення довго залишався таємницею. Східні порцелянові вироби були великою рідкістю в Європі ще до XV століття. Вони потрапляли хіба що до королівських дворів в якості подарунків або хабарів європейським монархам. У XV столітті почались спроби отримання своєї, європейської порцеляни. Відомо, що в 1470 році серпанковий керамічний посуд був виготовлений венеціанським майстром. А в кінці XVI століття у Флоренції при дворі Медичі вдалось отримати «м'яку порцеляну», яку назвали «Медичі-порцеляною». Вироби з неї були прозорими, але мали жовтуватий відтінок. Тоді ж була отримана й імітація порцеляни - особливий вид непрозорого скла, яке втім не було дуже міцним і стійким до термообробки. В період бурхливого розвитку бароко, в другій половині XVII століття численний посуд з «м'якої порцеляни» стали виготовляти у Франції. Відома Севрська королівська мануфактура протягом століття випускала лише «м'яку порцеляну». У XVIII столітті важкий олов'яний, золотий, срібний посуд вийшов з моди королівських дворів і вимоги до легкої білосніжної порцеляни ставали все наполегливішими.

- *Музей. Порцеляна Севра, Франція.*

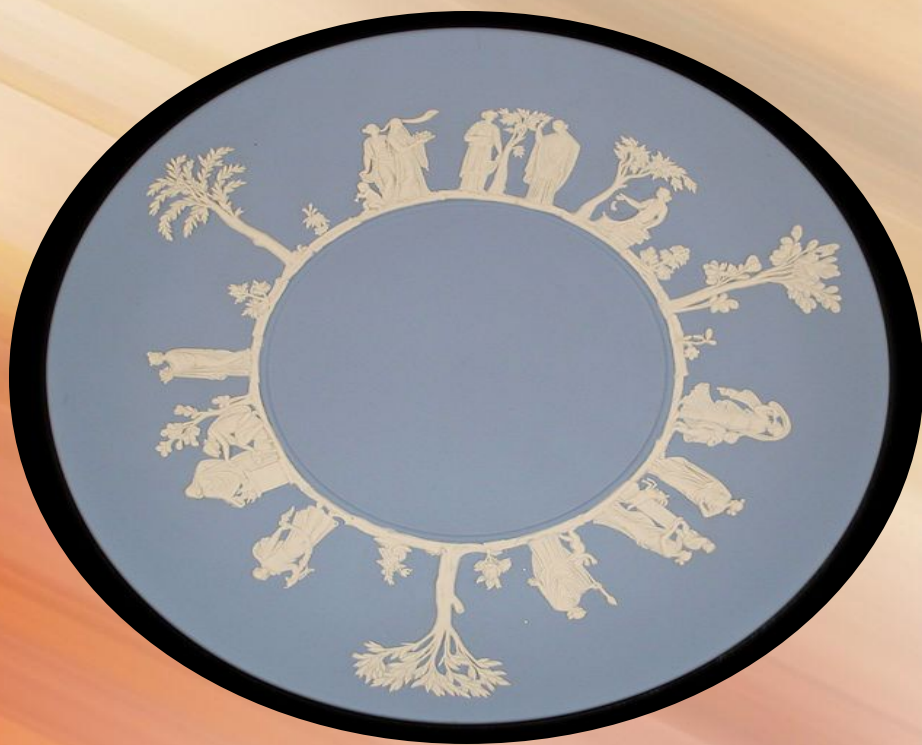
- *Саксонія, Дрезден, Мейсен.*
- *Справжнім переворотом у історії західноєвропейського порцелянового виробництва було те, що в 1708 році саксонським експериментаторам Чірнаузу і Беттгеру вдалося отримати першу у Європі тверду білу порцеляну при дворі саксонського імператора Августа, а перша мануфактура була заснована в Мейсені у 1710 році (Німеччина).*
- *Йоганн Фрідріх Беттгер — німецький алхімік і фальшивомонетник. Вчився на аптекаря в Берліні. Став першим керівником порцелянового заводу в місті Мейсен (Саксонія), заснованому незабаром після блискучого відкриття. Спроба Беттгера продати секрет виготовлення порцеляни королю Пруссії закінчилась ув'язненням. У в'язниці Беттгер і помер.*
- *Саксонська порцелянова мануфактура протягом п'ятдесяти років не знала собі рівних. Своєю славою мейсенська порцеляна багато в чому завдячує чудовому художнику Йогану Херольдту, який створив надзвичайний декор із квітів, що здавались живими, а також видатному скульптору Йогану Кендлеру, який був відомий своєю дрібною пластикою в стилі рококо.*
- *Секрет порцеляни недовго залишався в стінах Мейсена. В усій Європі вчені працювали над розгадкою секретів. Центр порцелянового виробництва переміщується до Відня та Венеції, де відкриваються порцелянові фабрики, кожна зі своїм власним стилем. Поступово по всій Європі почали з'являтися нові порцелянові фабрики. Берлінський, Севрський, Віденський заводи робили чудову порцеляну, поступово сукцесивно в середній і нижній частині своїх територій і планували*

- *Порцеляна з Мейсена*

- **Англія**
- *Англійська порцеляна XVIII століття також отримала світове визнання. За числом керамічних фабрик Англія в той час впевнено посідала перше місце в Європі. На відміну від континентальних фабрик, що знаходились під фінансовим патронажем королівських сімей чи інших багатих осіб, англійські підприємства діяли на комерційній основі. Справжня порцеляна була винайдена в Англії досить пізно, розповсюджені були вироби з різних видів кам'яної маси. На початку XIX століття на підприємстві в Стоук-он-Трент Споудом була винайдена кістяна порцеляна. Найближчим конкурентом Споуда стала порцеляна фабрики Мінтона.*
- *Визнання в Європі отримала і порцелянова фірма Джозая Веджвуда з сином, заснована 1 травня 1759 року. типовими зразками були вироби з блакитним тлом, на який старанно наносили рельєфний декор білого кольору. Це булане зовсім порцеляна, бо не була напівпрозорою і мала іншу температуру випалення. Але вироби Веджвуда мали індивідуальність і причетність до нетипових витворів мистецтва.*

- *Зразок кераміки
Веджвуда*
- *Ваза виробництва
Веджвуда*

- **Україна**

- *В Україні вперше випуск порцеляни був організований в кінці XVIII століття. Розвитку фаянсової й порцелянової справи сприяли великі поклади каоліну на Волині та Чернігівщині. В цих місцях і будувались заводи. Перша порцелянова мануфактура в Україні була сформована в 1784 році у володінні найбільшого магната Правобережжя Юрія Чарторийського. Виробництво виявилось вигідним. Першим директором фабрики став польський інженер Франтишик Мезер. В травні 1790 року Мезеру вдалося отримати вироби з місцевого матеріалу. Після Мезера фабрику очолив кераміст з мануфактури в Севрі — Шарль Мєро. Завод успішно випускав посуд, аптекарське приладдя. В 1810 році, після смерті Чарторийського, становище погіршилося. Виробництво проіснувало до 1832 року. Також в минулому були відомі й такі порцелянові заводи на Україні: Києво-Межигорський, Баранівський, Городницький, Волокитинський. В радянський час випуск художньої порцеляни українськими заводами становив 30% від всесоюзного. На даний час успішно працюють такі заводи: Баранівський, Городницький, Коростеньський та інші. Невеликий випуск налагоджено в Полтаві, Тернополі, Сумах. Останні заводи побудовані в 60-х роках. З кінця XX століття виробництво порцеляни стає все більш масовим.*

Українські національні сувеніри с порцеляну

- **Факти:**

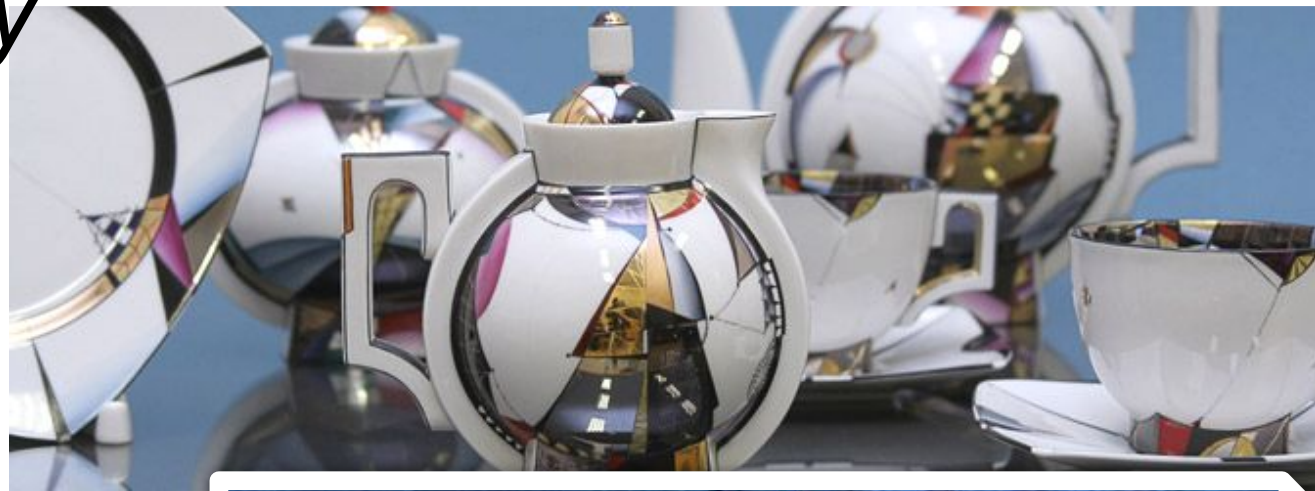
- * Фарфор з'явився в Китаї вже в 6-7 столітті, тоді як перший фарфоровий завод в Європі відкрився тільки в 1710 році.
- * У Росії китайський фарфор був відомий давно, але теж вважався рідкістю. Руську порцелянову масу отримали майже в один і той же час вчений Д.І. Виноградов, одноліток і друг юності М.В. Ломоносова, - в Петербурзі, і кераміст-практик Іван Гребенщиков - у Москві.
- * Найбільші виробництва стоять сьогодні в Сполучених Штатах, Європі і Японії. Найвідомішими і престижними вважаються американська марка Lenox, німецька Rosenthal і японська Noritake.
- * Твердий фарфор або просто фарфор, являє собою однорідну, білу, сильно дзвенячу, тверду і важко-плавку, при незначній товщині вельми прозору масу, в зламі жирно-блискучу, раковистим, дрібнозернисту.
- * У сьогоднішній Франції сервіз лимозької порцеляни вважається символом французької традиції весільних подарунків.

• *Імператорський порцеляновий завод*

- *Більше 260 років історія Імператорського фарфорового заводу нерозривно пов'язана з історією Росії, а його продукція - художній фарфор - представлена в зборах найбільших музеїв світу. За право володіти виробами ІФЗ змагаються колекціонери на престижних аукціонах «Сотбіс» і «Крісті».*
- *Імператорський порцеляновий завод - один з небагатьох у світі і єдиний в Росії виробник порцеляни класу "люкс" з використанням унікальних технологій ручного лиття і філігранної роботи з розпису.*

*Вироби
Імператорського
о порцелянового
заводу*

- *By Jane ★
Alexandrova*
- *11a*

